

Marian Zulean. Carte. Viața mea ca spioană (Katherine Verdery, Editura Vremea, 2018)

written by [Marian Zulean] | June 12, 2018

La recentul salon de carte, "Bookfest 2018", a avut loc lansarea cărții "Viața mea ca spioană" a antropoloagei Katherine Verdery, carte lansată, în limba română, simultan cu ediția în limba engleză, apărută la Duke University Press. Bazată pe analiza propriului său dosar de la Securitate, cartea se citește ca un roman polițist, deși este, mai degrabă, un studiu de auto-etnografie. Ca un fapt inedit, cartea apare alături de alte două, ale unor cercetători străini ce au studiat România anilor 1970-1980, respectiv Catherine Durandin (*România mea comunistă*) și Larry Watts (*Oaia albă în turma*

neagră).

Katherine Verdery este o antropoloagă cunoscută mediului academic românesc și est-european, primind titlul de *doctor honoris causa* atât al Universității din București cât și al Universității Babeș-Bolyai, din Cluj. Actualmente este profesoară la City University din New York dar a mai predat și la alte prestigioase universități americane, precum Stanford University, Johns Hopkins University sau University of Michigan. Din anul 1973 a vizitat periodic România, unde a studiat relațiile interetnice, naționalismul,

colectivizarea și de-colectivizarea. A scris 8 cărți și zeci de articole, multe traduse în limba română, dar cartea care a provocat cele mai multe dezbateri este *National Ideology under Socialism*, tradusă în 1994 la editura Humanitas, sub titlul *Compromis și rezistență*. Cei interesați de cariera și opera doamnei Verdery pot consulta broșura omagială, redactată de Universitatea din București la acordarea titlului de Doctor Honoris Causa la adresa <https://drive.google.com/file/d/0B-WydKlC-sxCRnUwNlpPdEl0QWc/view>

În prima jumătate a cărții Verdery spune povestea supravegherii sale de către Securitate, fiind gratulată, în cele 2800 pagini de dosar, cu indicativele "Vera", "Vanessa" sau "Folclorista". Principala suspiciune era aceea că antropoloaga a venit în România ca ofițer acoperit al CIA și că ar face jocurile ungarilor, deoarece numele său pare de origine maghiară. Partea a doua reprezintă un studiu auto-etnografic, de reflexie asupra modului în care Securitatea i-a construit un alter ego (Doppelgänger, în termenii lui Verdery) și a modului în care antropoloaga înțelege fenomenul supravegherii. Abordarea sa se apropie și menționează o altă experiență interesantă, povestea lui Gabriel Liiceanu din cartea *Dragul meu turnător*. Rolul meu este acela de a vă face curioși și a vă îndemna la lectură.

Pentru a vă provoca și mai mult, aș scoate în evidență "experimentul" lui Katherine Verdery, acela de a se confrunța, după 1990, cu turnătorii și securiștii care au supravegheat-o. Aici pare că autoarea este foarte critică cu turnătorii dar devine mai empatică cu securiștii. Să aibă asta de a face cu un "sindrom Stockholm"? Sau reprezintă o empatie ideologică, întrucât autoarea mărturisește că: "...plecând în 1973 din SUA fără nici un interes deosebit pentru orientarea de stânga, nici din punct de vedere politic, nici intelectual, am venit acasă în 1974 înclinată să accept influența marxistă care se răspândea pe atunci în cadrul antropologiei" (pp.144).